

"להטמין בצפון ובעוטף עזה"

גדעון עזרא, השר להגנת הסביבה: "כתוצאה מהרס הבתים במלחמה נוצרה כמות אדירה של פסולת, אשר לפי הערכות שונות נעה בין 100 אלף ל-800 אלף טון; קיימת סכנה שהקבלנים, במקום לשלוח את הפסולת לאתרים מורשים, ישליכו אותה לשטחים הפתוחים"

דליה טל

הפגישה עם השר להגנת הסביבה, גדעון עזרא, מתקיימת בניגת ביתו בכוכב יאיר. גן עדן ירוק ומטופח, בו מפכה נחל מלאכותי בעזרת מנוע השמלי, רחוק מרחק שנות אור מהסביבה היבשה, הקשה והאלימה עליה מופקד משרדו.

"אני אוהב כל תפקיד שאני נמצא בו", אומר עזרא, "אני לא מרגיש שום פחיתות כבוד לשרת בו, ולא ערערתי עליו אף פעם, למרות שמדובר במשרד עם תקציב זעום, שהולך לס' בול עוד יותר בגלל המלחמה".

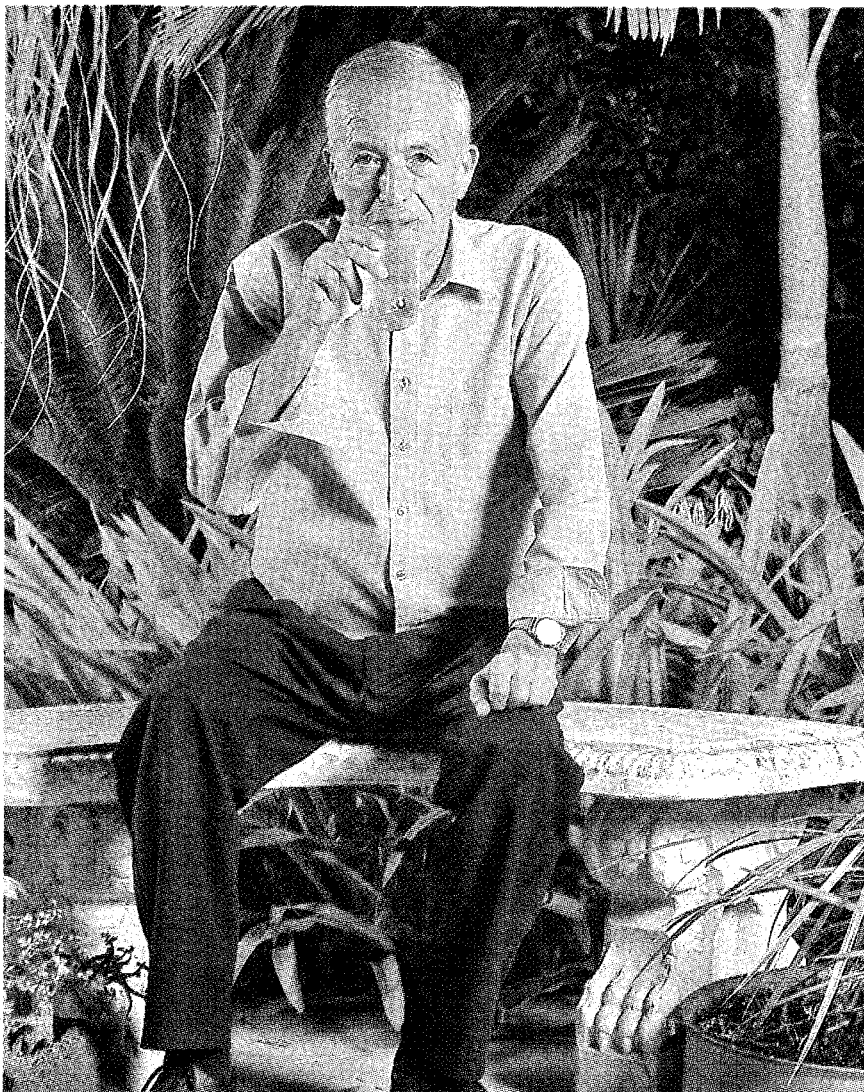
גלובס: אילו לקחים הצלחתם להפיק בינתיים מהמלחמה?

עזרא: "בראש ובראשונה, שיש לטפל ברצינות בנושא חומרים מסוכנים בכל רחבי הארץ, ובעיקר במקומות הרגילים. עד לאחרונה היתה הקפדה בנושא זה אך ורק בקו העימות, ולמרות זאת התברר, שבמפעל עוף טוב בקרית שמונה המכלים היו גלויים. הצינור אמנם נפגע מטיל, אך הוא נסגר אוטומטית, ולכן לא נגרם נזק. כיום ברור שצריך להקפיד הרבה יותר על הט' מנה לא רק שם, אלא גם במפרץ חיפה ובשאר אזורים הארץ. מנכ"ל המשרד, שי אביטל, יחד עם צוות מומחים ממשרדים אחרים, ינתחו את הסוגיות ויגיעו למסקנות".

- מהי האמת והאם יש מסקנות ביניים לגבי חומרים מסוכנים במפרץ בזמן מלחמה?
"ברור לכל שאי אפשר לקיים משק בלי אמור ניה. כאשר למתקן האמוניה בחיפה, הוא ממוגן היטב בצדדים, אך ראשו אינו חזק כמו הדפ' נות. אחת השאלות שצצה כל הזמן היא, האם יש למגן גם את ראשו. מנגד דורשת עיריית חיפה שנעזף את המתקן מהמקום. לכל אורך המלחמה דאגנו שכמות החומר תלך ותפחת, ולא נתנו לאוניות להגיע למקום. גם כאן צריך לקבל החלטה.

"סוגיה נוספת היא מכלי הגז בקרית אתא. היתה החלטת ממשלה להטמין את הגז. החלטה זו לא מומשה בגלל התנגדות הרשויות בסביבה. במהלך המלחמה הפחתנו את כמויות הגז. אחת ממסקנות הביניים היא, שאין מנוס מהט' מנה, לפחות באזור הצפון ובעוטף עזה. אנחנו מתכוונים להציע מתן הלוואות ומענקים למפעלים שיצטרכו למגן את עצמם. אני לא מאמין שנגיע לזה, אבל צריך לנסות".

- מה אתם עושים עם האסבסט, שגם הוא

צילום: אייל מישר

גדעון עזרא. "הכי מפריע לי הביוב של עזה הזורם לים ומשפיע על מתקן ההתפלה באשקלון"

היא להקים מטמנות נוספות. במקביל אנחנו נמצאים בדיונים עם משרד השיכון, לקבלת פטור ממכרו לבעלי מחצבות קיימות, שיוכלו לקבל פסולת בנייה, למחזור, למכור או לקבור. "בלי קשר למלחמה, אני חושב שהעובדה שרק 15% מכלל פסולת הבניין מגיעה להטמנה היא בעייתית, שכן ברור שכל השאר מושלך לשטח חים הפתוחים. זו הסיבה בגללה אני רוצה לתת פרס לאורחים שמצלמים משאיות המשליכות

הפך לבעיה קשה?
"במהלך המלחמה נפגעו 25 מבנים העשויים אסבסט, ויש צורך לפנותם באופן דחוף, מהלך שכרוך בהרבה כסף ובתקציב מיוחד של הממ' שלה. סעיף נוסף הוא פסולת בנייה. כתוצאה מהרס הבתים במלחמה נוצרה כמות אדירה של פסולת, ויש הערכות שונות, בין 100 אלף טון ל-800 אלף טון. קיימת סכנה שהקבלנים, במ' קום לשלוח את הפסולת לאתרים מורשים, יש' ליכו אותה לשטחים הפתוחים. אחת ההמלצות

פסולת בשטחים הפתוחים. הבעיה היא שצ'לם כזה יאלץ לבוא להופיע במשפט, ולכן לא כולם מתלהבים מכך. לפני כש' בוע תפסנו נהג משאית, שהודה ששפך פסולת, כי המעביד שלו הבטיח לו תוס' פת של 2,000 שקל לחודש אם ישפוך את הפסולת שלא באתר מוסדר. לדעתך, וזהו שערוויקה שצריך למצוא לה פתרון.

"הרס רב השאירו גם יחידות הצבא שהותירו אחריהן לכלוכך רב. בעל מטע במטולה סיפר לי, שהטנקים דרסו לו 200 עצים. נזק של 1,000 שקל לעץ".

מוזי המסקנה מכל זה?

"אם סדר היום הלאומי לפני המלחמה היה סביבתי, כיום חורנו אחורה. יחד עם זאת אני מאמין, שלאיכות הסביבה אין גבולות, ולפי דעתי היא יכולה לחבר גם בין אויבים. כך למשל, כשכתם הנפט התפסנו למספיק צמנה, לכיוון טורקיה, התבקשו לספק תנאים על טיפול אפשרי. ד"ר דברים מסוג זה הם כר פעולה נוח".

בעיית הסביבה שלנו עם השכנים - לא התחילו עכשיו. במשך שנים אנהנו

מעדיפים להתעלם מהן.

"הדבר שהכי מפריע לי זה הביוב של עזה הוורד לים ומשפיע על מתקן ההת' פלה באשקלון, וגם שפכי חברות הוורדים לכיוון נארשבע".

גם להתנחלויות אין פתרון לטיהור שפכים.

"יש לנו ניתוח לגבי כל יישוב ויי' שוב. למשל בימים אלה אנהנו מגישים תביעה כנגד היישוב נוקדים על שפכים מזהמים".

איזה פתרון יש לך ליישוב ער' אבה ולמצפים באזור, שכולם סובלים קשות משרפות בתחנת המעבר לא' שפה? שאינה פועלת רק בגלל בעיות תקציב?

"הבעיה היא, שגם אם ניתן כסף למוע' צה לטפל באשפה, הוא ייבלע מיד עלידי נושים. בימים אלה אנהנו מחפשים דרך משפטית כיצד לפתור את הבעיה, אולי באמצעות קבלן שלנו. אני בעד הערפה מתקנת ליישובים הערבים, אך יחד עם זאת אני נגד הפקרות. הבעיה של רוב היישובים הערבים היא, שרק 15% מהתר' שבים משלמים ארנונה. זו אחת הסיבות למצבן הרעוע של הרשויות".

על נושא זיהום האוויר מדברים כולם, אך עושים מעט מאוד. מהי הש' קפת העולם שלך?

"לעיריית תל-אביב יש תוכנית לסגור את מרכז העיר למכוניות מזהמות. במסג' רת פגישה עם שר התחבורה, שאול מופז, נדון בכך. המשדר להגנת הסביבה והאר' צד תומכים בתוכנית לגריסת (השמדת) מכוניות בנות 20 ומעלה. בחיפה הוצאתי צווים אישיים נגד בני הזיקוק. במקביל ביקשנו ממוסד נאמן בטכניון למפות את כל הגורמים המזהמים במפרץ חיפה.

"אחת הבעיות שלנו היא, שניידות איכות האוויר שלנו אינן עוברות במלוא היכולת, כי חסרים לנו שוטרים כחולים, שרק להם מותר להוריד מכונית מהכ' ביש. במקביל, אנהנו מעודדים רכבים היברידיים (הפועלים גם על גז טבעי). אני לא יודע עד כמה זה יתפוס בקרב חברי כנסת, אך אין ספק שעל המדינה לפעול לכך, שבכבישים יסעו כמה שפ' חות מכוניות מזהמות".

הפתרון היחיד המוסכם בכל העור' לם הוא תחבורה ציבורית.

"הבעיה היא שבארץ אי אפשר להסתמך רק עליה. אם אני מחליט לנסוע ברכבת לתל-אביב, אני רוצה להיות בטוח שהיא תמשיך לשרת אותי גם בשעות מאוחרות, דבר שלא קורה. אני מאמין שאם היתה רכבת נורמלית, יותר ויותר אנשים היו משתמשים בה. יחד עם זאת אני חושב, שהגיע הזמן שהשוטרים יתעסקו פחות עם נהגים ויותר עם משליכי פסולת".

מה עמדתך בעניין פארק איילון. פארק נטו או פארק עם בנייה? זה פארק אדיר ובכל מקרה אסור להוריד מגבולותיו. יחד עם משרד האר'

לי זמן להחליט עד סוף 2006.

"דין ציבורי אני מתכוון לקיים גם בעניין הקישון. לנחל זה מורמת תמלחת שבאה מבית הזיקוק ומחיפה כימיקלים. התמלחת מגבירה את ייצור האצות ולא מאפשרת התפתחות של דגים. החלטת המשדר היא לאפשר הזרמת התמלחות לים באמצעות צינור קיים. עמותת צלול מתנגדת להזרמה זו. בתום הדיון הציבורי רי נוכל לקבל החלטה".

מה עמדתך בעניין התוכנית להק' מות מובל בין ים סוף לים המלח? אם לא נודרד לקבל החלטה, נמצא את מלונות ים המלח בים. יש לי פני' שה בנושא זה עם שר התיירות ועם השדר

עזרא: "בלי קשר למלחמה, העובדה שרק 15% מכלל

פסולת הבניין מגיעה להטמנה היא בעייתית, שכן

ברור שכל השאר מושלך לשטחים הפתוחים. זו

הסיבה בגללה אני רוצה לתת פרס לאזרחים שמצלמים

משאיות המשליכות פסולת בשטחים הפתוחים. הבעיה

היא שצ'לם כזה יאלץ לבוא להופיע במשפט"

לפיתוח הנגב והגליל, שמעון פרס".

איזה פתרון יש לך לחוק הפיקדון, שלפי שעה אינו זו לשום מקום?

"נפגשתי עם יו"ר פו, צדיק בינו, והי' צעתי לו שבכל תחנה של החברה יהיה עובד שיקלוט מכלי משקה של 1.5 ליטר. בתמורה הוא ייתן לו פתק עובר' תו אפשר לקנות דלק או כל מוצר אחר. אם הם יסכימו, משמעות הדבר היא עוד 1,200 תחנות לקליטת מכלים".

מהיכן צץ הרעיון?

"חשבתי עליו בעצמי. יש לנו בשבוע הבא ריון עם תאגיד המיחזור, שנלחם בציפורניים כדי לשמר את השיטה שלו, למרות שאין לה כל עתיד".

הם תומכים באיסוף וולונטרי. בנודאי. כך המכלים הריקים ימשיכו להתגלגל בשטחים הפתוחים. אני מאמין שבאמצעות השחרה הירוקה כנסת, 43 חברים, מצליח לשנות את השיטה".

איך היית מגדיר את היחסים שלך

עם ארגוני הסביבה?

"אני נוהג בהם בכבוד. אני מאוד מעריך את העבודה של אדם טבע ודין ואת העבודה של חיים וסביבה. החוברת שפרסמנו אדם טבע ודין אין מבחינתי הטובה ביותר בתחום. את נבצע את כל מה שכתוב בחוברת, נהפוך לשכרית. עם צלול אני צריך לשמור על יחסים טובים, כי יש להם כסף בלתי מוגבל. מי שישמע אותי מדבר עם ח"כ רב חנין, לא יאמין שאנהנו ממפלגות שונות".

מהן לדעתך הבעיות המרכזיות של המשדר להגנת הסביבה?

"אין ספק שאנהנו צריכים אנשי מדע טובים, בעידיהם אין החלטות נכונות. אנהנו צריכים גם משפטנים טובים לטובת חקיקה. אנהנו עומדים בפני חוק הפיקדון, חוק אוויר נקי, חוק הצמיגים ועוד חוקים נוספים. העברנו תקנות רעש באולמות שמחה. אנהנו אחראים להעמיד לדיון את העבריינים, ולמרות זאת חסרים לנו אנשים בצורה כרונית. אם הסיסמא שלנו היא המזהם משלם, חייבים אנשים שיאכפו זאת".

לא הגיע הזמן שתקבלו ייצוג במועצת מקרקעי ישראל?

"אומרים לנו שהחוק קובע שאין לנו ייצוג. למרות זאת אני מאמין שחשוב שנהיה שם. לא יתכן שהחלטות כה חשובות, הקשורות לקרקעות המדינה וליי' עודי קרקע, יתקבלו בלי ששום גורם מהמשדר להגנת הסביבה יהיה שותף להן. גורם נוסף שאינו מבוקר הוא צה"ל, שהוא אחד המזהמים הגדולים ביותר בנושא דלק, ביוב וזיהום אוויר. אני חושב שהגיע הזמן שיהיה עובד שלנו שיתעסק אך ורק בנושאים אלה".

מכל הנושאים בהם עוסק המשדר, מה הכי מטריד אותך?

עזרא: "זה משתנה מזמן לזמן. היום הכי מטריד אותי, והלוואי שהייתי מצליח למצוא לך פתרון, הוא נושא פסולת הבנייה וזיהום האוויר, אבל הכל חשוב. זיהום קרקע חשוב, חקיקה חסר' בה. הכי חשוב הוא שר האוצר. למרבה המזל, שר האוצר הנוכחי, אברהם היר' שזון, נחשב לתומך הסביבה. אני מאמין שלולא המלחמה היינו מגיעים לשדרוג רציני הרבה יותר של נושאים אלה".